

SPRAWOZDANIE
Z NADZORU PEDAGOGICZNEGO
SPRAWOWANEGO PRZEZ DYREKTORA
OŚRODKA ROZWOJU POLSKIEJ EDUKACJI ZA
GRANICĄ W WARSZAWIE
W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

Wstęp

Dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (dalej: Ośrodek) sprawuje nadzór pedagogiczny na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie powierzenia Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkołami polskimi oraz szkołami i zespołami szkół w Polsce i za granicą, a także wykonywania w odniesieniu do nich zadań organu prowadzącego oraz zadań związanych z awansem zawodowym nauczycieli tych szkół (Dz.U. z 2019 r. poz. 1626). Dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, sprawując nadzór pedagogiczny podejmuje działania mające na celu podnoszenie jakości procesu nauczania w szkołach na wszystkich etapach edukacyjnych.

Nadzór pedagogiczny nad nauczycielami zatrudnionymi w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej i Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej, (zwanych szkołami w Ośrodku) w roku szkolnym 2019/2020 był sprawowany przez wicedyrektora Ośrodka ds. kształcenia na odległość.

Nadzór pedagogiczny nad kierownikami szkół polskich przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz dyrektorem Zespołu Szkół im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach był sprawowany przez wicedyrektora Ośrodka ds. rozwoju oświaty polskiej za granicą.

Nadzór pedagogiczny nad nauczycielami Polonijnego Centrum Nauczycielskiego był sprawowany przez wicedyrektora ds. Polonijnego Centrum Nauczycielskiego.

I. Nadzór pedagogiczny nad kierownikami szkół polskich przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej oraz dyrektorem Zespołu Szkół im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach.

W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowało ogółem 68 jednostek edukacyjnych działających przy placówkach dyplomatycznych, urzędach konsularnych oraz przy przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym: 1 Zespół Szkół im. Zygmunta Mineyki przy Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Atenach i 67 szkół polskich oraz 4 sekcje polskie funkcjonujące we francuskim systemie oświaty. We wszystkich tych szkołach naukę pobierało 17 116 uczniów, w tym:

- 16 256 uczniów w szkołach polskich,
- 388 w Zespole Szkół w Atenach,
- 472 w sekcjach polskich funkcjonujących w szkołach we Francji.

Dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą przeprowadza kontrole i ewaluacje w szkołach polskich na podstawie poniższych aktów prawnych:

- 1) art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r., poz. 910);
- 2) § 3 ust. 1- 3, § 5 pkt 2 oraz § 13 – 18 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1658 z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 z późn. zm.);
- 4) § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie powierzenia Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą sprawowania nadzoru pedagogicznego nad szkołami polskimi oraz szkołami i zespołami szkół w Polsce i za granicą, a także wykonywania w odniesieniu do nich zadań organu prowadzącego oraz zadań związanych z awansem zawodowym nauczycieli tych szkół (Dz. U. z 2019 r., poz. 1626);
- 5) Statut Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą nadany przez Ministra Edukacji Narodowej w dniu 14 listopada 2019 r. (Zarządzenie nr 35 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Dz. Urz. MEN z 2019 r., poz. 34).

Podstawowe założenia kontroli

1. Kontrola to działanie organu sprawującego nadzór pedagogiczny prowadzone w szkołach w celu oceny stanu przestrzegania przepisów prawa, dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół.
2. Kontrole mają charakter planowy i doraźny.
 - 1) Kontrola planowa ma na celu ocenę stanu przestrzegania przepisów prawa, dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół, zgodnie z podstawowymi kierunkami polityki oświatowej państwa w zakresie nadzoru pedagogicznego, ustalonymi przez Ministra Edukacji Narodowej.
 - 2) Kontrola doraźna jest realizowana w przypadku, gdy zaistnieje potrzeba podjęcia działań nieprzewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego, w tym w szczególności

potrzeba przeprowadzenia kontroli w związku z wpływającymi do Ośrodka skargami i wnioskami.

3. Czynności kontrolne prowadzone są z zachowaniem zasad: 1) współdziałania z organem prowadzącym, kierownikami/dyrektorem szkół/szkoły oraz nauczycielami; 2) tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi szkół; 3) pozyskiwania informacji zapewniających obiektywną i pełną ocenę działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej, innej działalności statutowej szkoły; 4) przestrzegania terminów określonych w przepisach prawa oświatowego, za co odpowiedzialni są wizytatorzy przeprowadzający kontrolę.
4. Przeprowadzanie w szkole czynności kontrolnych nie może zakłócać pracy szkoły.

Planowanie kontroli

1. Wicedyrektor ds. rozwoju oświaty polskiej za granicą w porozumieniu z Dyrektorem Ośrodka na podstawie ustalonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej na dany rok szkolny podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa opracowuje wykaz szkół, które w danym roku szkolnym powinny być objęte kontrolą planową.
2. Liczba i tematyka kontroli planowanych w szkołach jest ujęta w opracowanym na każdy rok szkolny planie nadzoru pedagogicznego Dyrektora Ośrodka.
3. Dyrektor Ośrodka oraz Wicedyrektor ds. rozwoju oświaty polskiej za granicą decydują o konieczności przeprowadzenia kontroli doraźnej, uwzględniając ustalenia Ministerstwa Edukacji Narodowej, otrzymywane informacje o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu szkół, rekomendacje wynikające ze spostrzeżeń wizytatorów podczas pobytu w szkołach w trakcie ewaluacji zewnętrznych i kontroli planowych.

Dobór szkół do przeprowadzania kontroli

Wyboru szkół do przeprowadzenia kontroli planowych dokonuje Wicedyrektor ds. rozwoju oświaty polskiej za granicą w porozumieniu z Dyrektorem Ośrodka.

Narzędzia badawcze stosowane podczas kontroli szkół

1. Kontrola planowa jest przeprowadzana z wykorzystaniem arkuszy kontroli zatwierdzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Kontrola doraźna jest przeprowadzana z wykorzystaniem protokołów kontroli zatwierdzonych przez Dyrektora Ośrodka.

Tryb przeprowadzania kontroli

1. Kontrola przeprowadzana jest przez osobę lub zespół wizytatorów wyznaczonych przez Dyrektora Ośrodka lub osobę działającą z jego upoważnienia.
2. Kontrolę planową i doraźną przeprowadza się na podstawie imiennego upoważnienia wydanego przez Dyrektora Ośrodka lub osobę działającą z jego upoważnienia.

Kontrole planowe i doraźne

W roku szkolnym 2019/2020 pracownicy ORPEG przeprowadzili 2 kontrole doraźne nadzorowanych szkół polskich za granicą:

- w Szkole Polskiej im. Królowej Rychezy przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii (kontrolę przeprowadzono w dniach 8-9 października 2019 r.);
- w Szkole Polskiej przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium z siedzibą w Remseck (kontrolę przeprowadzono w dniu 25 stycznia 2020 r.).

Z powodu pandemii COVID-19 nie udało się przeprowadzić 3 zaplanowanych zewnętrznych ewaluacji problemowych oraz 3 kontroli planowych w odniesieniu do szkół polskich i Zespołu Szkół w Atenach.

Obie kontrole doraźne zostały przeprowadzone w zakresie zgodności działań szkoły ze statutem oraz przepisami prawa w zakresie oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych i zapewnienia bezpieczeństwa uczniom.

Osoby kontrolujące wydały zalecenia w ww. z zakresie dla każdej ze szkół.

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonych kontroli doraźnych:

1. Dostosować zapisy statutu szkoły do obowiązujących przepisów, w szczególności w zakresie trybu odwołania się od kary stosowanej wobec ucznia - art. 98 ust. 1 pkt 19 z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 z późn. zm.) oraz aktualnej nazwy szkoły - zgodnie z art. 4 pkt 29 d ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.
2. Przestrzegać kompetencji rady rodziców przy uchwalaniu programu wychowawczo-profilaktycznego zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 1 z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 z późn. zm.).

3. Zaplanować dla nauczycieli szkolenie w zakresie radzenia sobie z emocjami w różnych sytuacjach szkolnych zgodnie z § 22 ust 1 pkt 3 lit. c Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. 2017 poz. 1658 ze zm.). Uwzględnić w planie nadzoru pedagogicznego formy doskonalenia wspomagające nauczycieli w zakresie aktywizujących metod pracy.

4. Pozyskać dokument potwierdzający zasięgnięcie opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego przy ustalaniu długości przerw międzylekcyjnych zgodnie z zapisem §14 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 nr 6 poz. 69 ze zm.).

Monitoring

Zgodnie z planem nadzoru pedagogicznego w pierwszej części roku szkolnego 2019/20, do czasu wprowadzenia nauczania zdalnego w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkół, zwracano szczególną uwagę na realizację ram programowych kształcenia uzupełniającego. Monitoring potwierdził, że uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego, a nauczyciele na bieżąco monitorują realizację ram programowych kształcenia uzupełniającego w odniesieniu do klasy i indywidualnego ucznia. Nauczyciele planując procesy edukacyjne, uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego, diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich predyspozycji psychofizycznych. Przyczynia się to do wzrostu jakości procesu nauczania oraz efektów uczenia się. Organizacja procesów edukacyjnych i stosowane metody pracy sprzyjają uczeniu się oraz spełniają rolę wspierającą i motywującą dla uczniów.

W okresie zawieszenia prowadzenia zajęć stacjonarnych kierownicy zostali zobowiązani przez Ośrodek do udzielenia informacji na temat prowadzenia w szkołach polskich realizacji nadzoru pedagogicznego. Na podstawie przekazanych do Ośrodka informacji sytuacja wyglądała następująco:

W okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły monitorowano postępy uczniów za pośrednictwem: komunikatorów internetowych: Skype, Zoom, WhatsApp, Face Time, Messenger, dziennika elektronicznego szkoły, strony internetowej szkoły, blogu szkoły, platformy edukacyjnej Google for Education, rozmów telefonicznych, e-maili do rodziców.

Monitorowanie osiągnięć ucznia odbywało się poprzez:

- obserwację pracy ucznia, w tym aktywność ucznia na platformie google hangouts, google classroom, Skype, Zoom;
- zaangażowanie ucznia w kontakt z nauczycielem i kolegami w grupie podczas lekcji on-line;
- rozwiązywanie zadań i wykonywanie prac wskazanych przez nauczyciela;
- terminowe wykonywanie zadań;
- wykazywanie własnej inicjatywy przez ucznia przy pojawiających się trudnościach, wykorzystywanie przez ucznia wiedzy i umiejętności wcześniej nabytych do wykonywania kolejnych zadań.

Sposoby weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów zależały od specyfiki przedmiotu np.:

- odpowiedzi ustne udzielane w czasie rzeczywistym za pomocą komunikatorów elektronicznych Skype, hangouts, WhatsApp, Messenger, Google Classroom, Whereby;
- odpowiedzi pisemne - zadania domowe obowiązkowe do wyboru z pakietów edukacyjnych, przesłane skany drogą mailową;
- przygotowanie projektu przez ucznia lub grupę - działalność klubu pisarzy szkolnego bloga, konkursy tematyczne organizowane przez bibliotekę szkolną, nauczycieli przedmiotu;
- zadania praktyczne wykonane przez ucznia: przygotowanie prezentacji, plakatów, rysunków, prac malarskich, artykułów do bloga.

Uczniowie i rodzice byli informowani na bieżąco przez nauczyciela o swoich postępach za pomocą maili w odpowiedzi zwrotnej na wykonane zadanie, telefonicznie w czasie indywidualnych konsultacji i indywidualnie poprzez komunikatory elektroniczne w czasie spotkań.

Szkoły udostępniały wszystkie informacje, materiały dydaktyczne dla ucznia i rodzica na blogach edukacyjnych, stronach internetowych szkoły oraz poprzez komunikatory internetowe.

Uwzględniano zasady bezpiecznego i higienicznego korzystania przez uczniów z urządzeń umożliwiających komunikację elektroniczną (poniżej przykłady zastosowanych rozwiązań):

- podczas opracowywania planu lekcji brane pod uwagę były możliwości dostępu do komputera w domu przez dziecko;

- lekcje są wymierzone czasowo i trwają 30 minut z zachowaniem przerw na odpoczynek oraz na zalogowanie się do innego nauczyciela;
- dla uczniów klas I- III ze względu na liczne klasy, zostały one dodatkowo podzielone na dwie części;
- każdy z rodziców i uczniów otrzymał list kierownika szkoły o zasadach pracy na lekcjach online, sposobie dopisania i zgłoszenia się do danej grupy oraz propozycje rozwiązań, wsparcia ze strony szkoły, nauczyciela, kierownika - gdyby ktokolwiek nie miał możliwości połączenia się z nauczycielem w określonym czasie lekcji;
- każdy nauczyciel na początku spotkania przekazuje uczniom zasady bezpieczeństwa i higieny.

Ponadto w ramach monitorowania kierownicy szkół polskich co tydzień przesyłali do Ośrodka raporty o aktualnej sytuacji w danym kraju oraz informację na temat prowadzonego zdalnego nauczania.

Wspomaganie

W ramach wspomagania członkowie rad pedagogicznych szkół polskich oraz Zespołu Szkół w Atenach uczestniczyli w wybranych przez siebie szkoleniach oferowanych przez ORPEG PCN oraz inne instytucje szkoleniowe.

W dniach 21-24 listopada 2019 r. Ośrodek zorganizował spotkanie zarządcze dla kierowników szkół polskich oraz dyrektora Zespołu Szkół w Atenach. Zakres przekazanych informacji obejmował: prawidłowe tworzenie i przechowywanie dokumentacji kadrowej i księgowej; szkolenie z zakresu bezpieczeństwa informacji oraz ochrony danych osobowych; organizacja pracy szkół, procedura awansu zawodowego; ocena pracy kierownika i nauczyciela; zapoznanie ze zmianami w prawie oświatowym; szkolenie z udzielania pierwszej pomocy.

Ponadto Kierownicy szkół polskich oraz dyrektor Zespołu Szkół w Atenach uczestniczyli w następujących szkoleniach stacjonarnych, on-line oraz kursach kwalifikacyjnych:

- Logopedia III stopnia;
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego - 20 godzin;
- Polski mniej obcy - szkolenie wyjazdowe Rzym;

- Jak pomagać uczniom rozwijać sprawności językowe na lekcjach języka polskiego poprzez rozwój sprawności słuchania, czytania, postrzegania?;
- Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie A;
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania edukacji wczesnoszkolnej za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego;
- Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie A;
- Specyfika pracy w grupie łączonej;
- Jak określać cele, zadania, mierniki w planie szkoły polskiej za granicą?;
- Co słyszać i widzieć w polszczyźnie-ojczyźnie?;
- Krzyżówki i inne łamigłówki jako narzędzie dydaktyczne w szkole polonijnej;
- Logopedia II stopnia, Kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami polskimi za granicą;
- Komiks jako pomysł na zajęcia w polskiej szkole;
- Spotkania z filmem polskim poza Polską;
- Dydaktyka medialna w placówkach oświatowych poza granicami Polski;
- Kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami polskimi za granicą;
- Kurs kwalifikacyjny "Wiedza o Polsce";
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego;
- Ocenianie osiągnięć uczniów - strategie i rola w podnoszeniu jakości uczenia się, Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie B;
- Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce poza granicami Polski;
- Uczyć się kreatywnie, czyli nowe metody i narzędzia technologiczne w edukacji XXI wieku;
- Prawo autorskie, czy i jak używać zasobów z Internetu;
- Doskonalenie sprawności językowych poprzez gry i zabawy;
- Doskonalenie sposobów i zakresów sprawozdawczości szkoły polskiej działającej poza granicami Polski;
- Doskonalenie techniki czytania i pisanie w edukacji wczesnoszkolnej;
- Jak zdalnie uczyć w polonijnych placówkach oświatowych?;
- Metodyka nauczania języka polskiego w klasach starszych (IV-VIII);

- Jak pomagać uczniom rozwijać sprawności językowe na lekcjach języka polskiego poprzez rozwój sprawności słuchania, czytania, postrzegania?;
- Nauczanie języka polskiego jako drugiego;
- Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie C;
- Interaktywna Tablica oraz wybrane narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji polonijnej na Ukrainie;
- Logopedia trzeciego stopnia (poziom średni);
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania wiedzy o Polsce w klasach IV-VIII szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego;
- Tworzymy multimedialny warsztat pracy nauczyciela wiedzy o Polsce, czyli jak efektywnie i efektownie realizować nowe ramy programowe z wiedzy o Polsce;
- Czytać jest fajnie! Jak przekonać o tym ucznia? Najnowsza literatura dla dzieci w wieku 10-14 lat;
- Kurs kwalifikacyjny zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, przygotowujący do nauczania w szkołach za granicą w zakresie edukacji wczesnoszkolnej;
- Webinarium "Jak motywować uczniów, rodziców i siebie do pracy";
- Kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania szkołami i szkołami polskimi za granicą;
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania wiedzy o Polsce w klasach IV – VIII szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącym za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego, Sposoby na testowanie online;
- Nauczanie języka polskiego jako obcego na poziomie A;
- Narzędzia online, w tym narzędzia Google, ułatwiające pracę nauczyciela;
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych zgodnie z planem nauczania uzupełniającego w wymiarze 160 godzin (dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej);
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych i liceach ogólnokształcących za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego;
- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych za granicą zgodnie z planem nauczania uzupełniającego;
- 160-godzinny kurs doskonalący przygotowujący do nauczania języka polskiego uczniów w wieku 10-15 lat;

- Kurs kwalifikacyjny przygotowujący do nauczania języka polskiego w klasach IV-VIII szkół podstawowych zgodnie z planem nauczania uzupełniającego w wymiarze 160 godzin (dla nauczycieli języków obcych nowożytnych);
- Jak być nauczycielem empatycznym dla siebie i innych - sposoby radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

Przekazywanie informacji o istotnych zagadnieniach dotyczących systemu oświaty za granicą i zmianach w przepisach prawa dotyczących funkcjonowania szkół polskich za granicą prowadzono także z wykorzystaniem następujących form:

- informacji na narzędziu programowym „sharepoint”,
- tzw. miesięcznej korespondencji seryjnej.

Jednocześnie nauczyciele i kierownicy mogli korzystać z merytorycznego wsparcia pracowników Ośrodka, w zależności od potrzeb, m.in. poprzez kontakt telefoniczny lub mailowy, m.in. w zakresie:

- wypełniania na platformie e-learningowej arkusza organizacyjnego szkoły w kreatorze oraz nanoszenia zgodnie z okolicznościami powstałymi w szkole, wymaganych w trakcie roku szkolnego zmian,
- promowania uczniów przy zróżnicowanej liczbie nieobecności na zajęciach,
- wypełnianie dziennika lekcyjnego, arkuszy ocen oraz innej dokumentacji szkolnej,
- realizowania ram programowych kształcenia uzupełniającego w poszczególnych klasach,
- realizowania ram programowych kształcenia uzupełniającego w klasach łączonych/grupach wiekowych,
- przygotowania uczniów do olimpiad przedmiotowych,
- procedury zmiany statutu,
- zasad awansu zawodowego nauczycieli.

W sytuacji zawieszenia zajęć w szkołach polskich poza granicami kraju nauczyciele korzystali ze wsparcia Polonijnego Centrum Nauczycielskiego, które przygotowało następujące szkolenia i pomoce dydaktyczne:

- kurs on-line „Tworzymy multimedialny warsztat pracy nauczyciela wiedzy o Polsce, czyli jak efektywnie i efektownie realizować nowe ramy programowe z wiedzy o Polsce”,
- film instruktażowy „Jak uczyć online?” na fanpage ORPEG,
- kurs doskonalący „Nowoczesne technologie w szkole polonijnej”,

- szkolenie on-line „Jak zdalnie uczyć w polonijnych placówkach oświatowych?”,
- szkolenie „Jak zorganizować nauczanie on-line”,
- kurs doskonalący „Sposoby radzenia sobie i wspierania uczniów, rodziców i nauczycieli w sytuacjach trudnych i kryzysowych”.

Ze względu na palącą potrzebę chwili Ośrodek na bieżąco zamieszczał na fanpage i stronie internetowej ORPEG, a także informował nauczycieli szkół polskich o ofercie nauczania zdalnego, e-podręcznikach i innych dostępnych aktualnie możliwościach. Z informacji zwrotnych od nauczycieli wiadomo, że informacje te są przez nich cenione i wykorzystywane w pracy.

II. Czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego nad nauczycielami zatrudnionymi w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej oraz Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w roku szkolnym 2019/2020.

W roku szkolnym 2019/20 w Szkołach im. Komisji Edukacji Narodowej w Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w kształceniu na odległość uczestniczyło ogółem 1055 uczniów.

- Kształcenie obejmujące realizację programów nauczania uwzględniających podstawą programową kształcenia ogólnego realizowało 222 uczniów, w tym:
 - 121 uczniów w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej,
 - 83 uczniów w 3-letnim Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej oraz 18 uczniów w 4-letnim Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej.
- Kształcenie obejmujące realizację programów nauczania uwzględniających ramy programowe kształcenia uzupełniającego realizowało 833 uczniów, w tym:
 - 747 uczniów w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej,
 - 59 uczniów w 3-letnim Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej oraz 27 uczniów w 4-letnim Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej.

Do realizacji procesu edukacyjnego w szkołach w Ośrodku zatrudnionych było w roku szkolnym 2019/2020 – 24 nauczycieli, co stanowiło 12 etatów, w tym:

- 24 nauczycieli realizowało programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego,
- 9 nauczycieli realizowało programy nauczania uwzględniające ramy programowe kształcenia uzupełniającego dla szkół polskich.

Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w szkołach w Ośrodku nauczający w systemie kształcenia na odległość posiadają wymagane kwalifikacje do nauczania danego przedmiotu.

W odniesieniu do stopni awansu zawodowego, w kadrze pedagogicznej szkół w Ośrodku było zatrudnionych:

- 15 nauczycieli dyplomowanych,
- 7 nauczycieli mianowanych,
- 2 nauczycieli kontraktowych.

Ewaluacja wewnętrzna

Tematyka ewaluacji wewnętrznej wynikała z potrzeby analizy procesów dydaktycznych realizowanych na każdym poziomie edukacyjnym w ramach realizacji programów nauczania uwzględniających ramy programowe kształcenia uzupełniającego dla szkół polskich oraz programów nauczania uwzględniających podstawę programową kształcenia ogólnego. Była również realizacją wniosków i rekomendacji z ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w ubiegłym roku szkolnym. Ewaluację wewnętrzną przeprowadzono w obszarze: *„Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się”*.

Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej stwierdza się, że:

1. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
2. Organizacja procesów edukacyjnych sprzyja uczeniu się oraz spełnia rolę wspierającą i motywującą uczniów do samokształcenia.
3. Sposób organizacji procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie w praktyce. Pomaga to uczniom zrozumieć świat oraz lepiej funkcjonować w społeczności lokalnej.
4. W szkole dostrzega się i docenia aktywność oraz osiągnięcia uczniów.
5. Nauczyciele podejmują działania zwiększające zainteresowanie uczniów nauką poprzez m.in. stosowanie zróżnicowanych metod i środków dydaktycznych na konsultacjach on-line.

p. Haku

6. Nauczyciele diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych, formułują i wdrażają wnioski, które przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się, budują u uczniów odpowiedzialność za proces uczenia się.
7. Nauczyciele planują procesy edukacyjne, stosując zalecane warunki i sposoby realizacji programów nauczania uwzględniających podstawę programową kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego.
8. Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.
9. Uczniowie uczą się od siebie nawzajem.
10. W szkole stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów.
11. W szkołach w Ośrodku monitoruje się realizację podstawy programowej oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego. Wnioski z analizy pracy uczniów wykorzystuje się do planowania dalszej organizacji pracy oraz w motywowaniu uczniów do uzyskiwania coraz lepszych wyników w nauce i rozwijania ich zainteresowań oraz umiejętności.

Uczniowie uczestnicząc w nauce w systemie kształcenia na odległość mają możliwość kształcenia się w języku polskim w wybranym programie nauczania bez względu na miejsce pobytu za granicą. Nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego, co potwierdzają osiągnięte przez nich wyniki w nauce, udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Organizacja procesów edukacyjnych oraz atmosfera współpracy pomiędzy nauczycielami-uczniami i rodzicami sprzyja aktywnemu uczeniu się. Właściwy dobór treści do prezentacji multimedialnych wykorzystywanych w trakcie konsultacji on-line daje możliwość indywidualizacji pracy ucznia oraz stopniowania trudności.

Rodzice uczniów otrzymują ze strony szkoły pomoc w zakresie wsparcia ich dzieci w realizacji wybranego programu nauczania, w postaci przekazania im materiałów dydaktycznych, prezentacji multimedialnych, możliwości uczestniczenia w konsultacjach on-line i dyżurach nauczycielskich.

Nauczyciele podejmują działania motywujące uczniów do uzyskiwania lepszych wyników w nauce, a w szczególności pracy nad umiejętnościami poprawnego posługiwania się językiem polskim, czytania literatury po polsku i poszerzania wiedzy o kulturze polskiej. Współpracują z rodzicami w sprawie postępów ich dzieci w nauce, udzielają wskazówek merytorycznych odnoszących się do zagadnień poruszanych w pracach kontrolnych, jak również dzielą się

swoją wiedzę oraz doświadczeniem praktycznym z zakresu psychologii i dydaktyki.

Rodzice podkreślają, iż doceniają duże zaangażowanie nauczycieli w organizację oraz realizację procesów edukacyjnych oraz rozwiązywanie spraw wychowawczych.

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej

1. Rozpoznając oraz diagnozując potrzeby i możliwości uczniów kształcenia na odległość procesy edukacyjne są organizowane w sposób sprzyjający uczeniu się.
2. Wspierając realizację procesów edukacyjnych należy przeprowadzić pogadanki i szkolenia na temat skutecznych form uczenia się oraz higieny pracy umysłowej.
3. Należy zwrócić większą uwagę na uczniów o obniżonej motywacji i słabym poziomie zaangażowania w proces uczenia się, wzmacnianie u nich wiary w sukces.
4. Należy monitorować i aktywizować uczniów do systematycznej pracy, nauki oraz uczestniczenia w konsultacjach on-line.
5. Należy stosować indywidualizację pracy na konsultacjach on-line, wzmacniać pozytywne cechy ucznia.
6. Współpracując z rodzicami należy w większym stopniu zachęcać ich do motywowania dzieci w podejmowaniu nauki w języku polskim.

Kontrola

W ramach kontroli przestrzegania przepisów prawa w organizacji działalności dydaktycznej oraz wychowawczej szkół w Ośrodku, zostały przeprowadzone kontrole dokumentacji przebiegu nauczania związane z:

- przestrzeganiem przepisów prawa w zakresie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów,
- zgodnością realizacji zajęć edukacyjnych z języka polskiego i wiedzy o Polsce z ramami programowymi kształcenia uzupełniającego dla szkół polskich.

Przeprowadzono kontrole dokumentacji przebiegu nauczania, w szczególności dokumentacji związanej z ocenianiem, klasyfikowaniem i promowaniem uczniów oraz z organizacją i przebiegiem egzaminów. Kontrolą objęto egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny, które w roku szkolnym 2019/20 przebiegły w stanie zagrożenia epidemiologicznego. Część egzaminów ze względu na zamknięcie granicy RP, została zorganizowana i przeprowadzona poza terytorium Polski w siedzibach placówek dyplomatycznych, przedstawicielstwach wojskowych oraz w szkołach polskich. Organizacja egzaminu ósmoklasisty i egzaminu

maturalnego przebiegła zgodnie z wytycznymi MEN i Głównego Inspektora Sanitarnego. Wszyscy członkowie komisji nadzorujących, zarówno w Polsce jak i poza jej terytorium, zostali dokładnie przeszkoleni w procedurach przeprowadzania egzaminów oraz rozliczenia się z dokumentacji egzaminacyjnej. Na bieżąco od pracowników kształcenia na odległość otrzymywali pomoc i materiały dydaktyczne zgodnie z instrukcjami zawartymi przez Centralną Komisję Egzaminacyjną. Egzaminy przebiegły zgodnie z procedurami, wszystkie wymagane dokumenty zostały przekazane do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

Do egzaminu ósmoklasisty w roku 2020 zgłosiło się 6 uczniów, w tym:

- 1 uczennica z Łotwy i 1 z Wielkiej Brytanii przyjechały do Polski i do egzaminu przystąpiły w Warszawie w Ośrodku,
- poza Polską egzamin zdawało 3 uczniów na Litwie w Wilnie i 1 uczeń z Rosji w Moskwie.

Uczniowie osiągnęli następujące średnie wyniki z egzaminów:

- z języka polskiego 64,6%,
- z matematyki 61,5%,
- z języka angielskiego 87,6%,
- z języka rosyjskiego 100%.

Do egzaminu maturalnego 2020 przystąpiło 43 uczniów, w tym:

- 17 maturzystów w Warszawie,
- 4 uczniów w szkołach na terenie Polski wskazanych przez OKE w Warszawie,
- 22 poza granicami, w tym:
 - 14 w Grecji (Ateny),
 - 1 w Francji (Strasburg),
 - 2 w Wielkiej Brytanii (1 w Londynie, 1 w Edynburgu),
 - 2 w Niemczech (Norymberga),
 - 1 w Austrii (Wiedeń),
 - 1 na Litwie (Wilno),
 - 1 w Danii (Haga).

Zgodnie z przekazanymi przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Warszawie w dniu 11 sierpnia 2020 r. dokumentami, należy wskazać, że w roku szkolnym 2019/2020 maturę zdało 34 maturzystów. 5 abiturientów na podstawie złożonego wniosku przystąpi 8 września br. do maturalnego egzaminu poprawkowego z matematyki na poziomie podstawowym,

a 4 uczniów nie zaliczyło egzaminu ze względu na swoją nieobecność na egzaminach z przedmiotów obowiązkowych.

Kontroli poddano dokumentację zespołów nadzorujących przebieg egzaminów pisemnych oraz dokumentację rozliczeniową z egzaminów przesyłaną do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie. Dokumenty opracowywane były poprawnie.

Kontroli poddano także systematyczność oceniania uczniów, realizację ram programowych kształcenia uzupełniającego, sposoby recenzowania prac kontrolnych, prowadzenia konsultacji on-line i pełnienia przez nauczycieli dyżurów. Dokumentacja przebiegu procesów edukacyjnych opracowywana była terminowo i poprawnie.

Wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej kontroli

Analiza dokumentacji szkolnej, obserwacja konsultacji on-line, dyżurów nauczycieli i prowadzonych przez nich kół zainteresowań, rozmowy z nauczycielami, rodzicami i uczniami, pozwalają stwierdzić, iż nauczyciele właściwie realizowali programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego i ramy programowe kształcenia uzupełniającego. Nauczyciele na bieżąco monitorowali pracę uczniów oraz informowali podopiecznych i ich rodziców o osiągnięciach edukacyjnych lub trudnościach w procesie zdobywania wiedzy. Rodzice byli zapoznawani z wystawionymi przez nauczycieli ocenami oraz recenzjami pracy ucznia. Nie zgłoszono zastrzeżeń odnośnie ocen oraz wniosków o ich zmianę. Nauczyciele stosowali różne metody pracy, aktywizowali, wspomagali uczniów w procesie zdobywania wiedzy oraz nabywania umiejętności dzielenia się nią. Indywidualizowali pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

Wspomaganie

Wnioski z ubiegłego roku szkolnego oraz bieżące potrzeby znalazły odzwierciedlenie w części dotyczącej wspomagania. Zadania wynikające ze wspomagania dotyczyły przekazywania informacji o istotnych zagadnieniach dotyczących systemu oświaty za granicą i zmianach w prawie dotyczącym funkcjonowania szkół w Polsce i za granicą oraz organizowania różnorodnych form szkoleniowych dla członków rady pedagogicznej Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej.

Nauczyciele szkół w Ośrodku uczestniczyli m.in. w następujących szkoleniach i konferencjach:

- Pomysł na – *Lekcję w sieci* – aplikacje wspierające naukę i kreatywność,

- Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- Nowy rok szkolny 2019/2020 i nowe przepisy w sprawie jego organizacji,
- Nauczanie zdalne uczniów klas 1-3,
- Prawo autorskie a TIK, wykorzystanie, tworzenie i udostępnianie materiałów edukacyjnych na różnych licencjach,
- Terroryzm, nowe zagrożenia i bezpieczeństwo,
- Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży – co nauczyciel wiedzieć powinien,
- Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów – aspekt prawny i psychologiczny,
- Kto Ty jesteś? – kształtowanie postaw patriotycznych w szkole i wychowanie w oparciu o wartości,
- MATEMATYCZNY ROcK and roll – VI Konferencja dla nauczycieli matematyki zorganizowana przez Mazowiecki Oddział Stowarzyszenia Nauczycieli Matematyki i MSCDN,
- Szkolenie Inspektora Ochrony Danych Osobowych,
- Technika POMODORO – najprostsza metoda zarządzania czasem,
- W co grać by czegoś się nauczyć?,
- Higiena cyfrowa a nauczanie zdalne. O czym powinni pamiętać nauczyciele?,
- Nauka zdalna – jak uczniowie mogą pracować z plikami pdf (wypełniać, dzielić, przysyłać),
- Jeżeli na ciało nie działa żadna siła to pozostaje ono w spoczynku – czyli o tym jak pobudzić do rozwoju,
- Nauczanie zdalne – wartościowe wsparcie czy konieczność?,
- Wyzwanie w klasie – nie taka prosta praca z uczniem zdolnym,
- Myśli dobrze narysowane. Zastosowanie myślenia wizualnego w procesie nauczania,
- Skuteczność w zmianie – webinarium,
- Metodologia historii,
- Nowiny z przeszłości – Szkoła Edukacji UW,
- Edukacja w miejscach pamięci. Przestrzeń uświadomiona i doświadczona – ŚCDN,
- Zawody przyszłości – co wiemy już dziś? Mapa Karier – webinarium,
- 1920 Bitwa warszawska Jam – tworzenie gry historycznej,
- Sztuczność sztuki – (nie)zwykle – webinarium,

P. Małach

- Covid-19. W czym żyjemy teraz? Jak myślimy o edukacji?,
- Nauczyciel empatyczny – o granicach w relacjach nauczyciel – uczeń,
- Maria Leszczyńska i kobiecy dwór francuskiej monarchini,
- Usługi Office 365 dla szkół w rękach ucznia, nauczyciela i dyrektora,
- Doświadczenia z fizyki na różnych etapach edukacyjnych,
- Eksperymenty z chemii/fizyki w szkole ponadpodstawowej,
- Między nauką a zabawą. Eksperymenty na różnych etapach edukacyjnych,
- Konsultacje on-line dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych z wykorzystaniem aplikacji ZOOM,
- Sieć dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i innych zainteresowanych,
- Jak zorganizować edukację zdalną w szkole?,
- Praca z trudnym zachowaniem dzieci i młodzieży,
- Szkolenie Microsoft Teams – Tworzenie, zapraszanie i dołączanie do spotkań video,
- Jak ważna jest relacja wychowawca – uczeń w czasach pandemii i zdalnej nauki,
- Szkolenie zespołów nadzorujących egzaminy ósmoklasisty i egzaminy maturalne,
- Tworzenie stron internetowych,
- Szkolenie z platformy WEBEX,
- Narzędzia umożliwiające pracę zdalną oraz Office 365 i Gogle,
- Kształtowanie postaw patriotycznych w szkole i wychowanie w oparciu o wartości,
- Kreatywne lekcje, lekcje kreatywności – mechanika twórczego myślenia: skojarzenia, analogie i metafory,
- Chcę uczyć zdalnie – jak zacząć? Lekcja: Enter,
- Czy możemy czuć się bezpiecznie – nowy koronawirus z Chin,
- Kreatywny uczeń używa TIK,
- Koronawirus: praca zdalna, jak robić to dobrze i skutecznie?,
- Narzędzia do nauki na odległość,
- Pierwsza pomoc przedmedyczna,
- Program eTwinning. Inspiracja, Współpraca, Rozwój,
- Praca metodą projektu,
- Cyfrowe portfolio – korzystanie z informacji,
- Tydzień z ramifikacją,
- TIK dla anglistów,

- AAC – komunikacja alternatywna u osób z autyzmem,
- Nowoczesne technologie w szkole polonijnej,
- Zachowania trudne u dzieci ze spektrum autyzmu – interwencja behawioralna,
- Motywuj jak mistrz! Jak skutecznie motywować uczniów z niepełnosprawnością intelektualną,
- Lęk, niepewność, zmiana. Jak wspierać uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w czasie pandemii koronawirusa?,
- Jak pomóc uczniowi z depresją i myślami samobójczymi?,
- Przemoc rówieśnicza,
- Gromadzenie i przetwarzanie danych w szkole,
- Zachowania w sytuacjach zagrożenia terrorystycznego,
- Procedury związane z zagrożeniem epidemiologicznym,
- Wykorzystanie tablicy Smart w pracy nauczyciela,
- Ochrona danych osobowych. Zakres zmian w przepisach prawnych w zakresie ochrony danych osobowych w placówkach oświatowych,
- Udzielanie pierwszej pomocy w placówkach oświatowych,
- Podstawowe zasady BHP w działaniach ratowniczych,
- Praca zdalna na platformie Clickmeeting,
- Indywidualizacja w szkole – trzeba czy warto?,
- Praca z uczniem trudnym,
- Szkoła podstawowa na czasie. Nauczyciel. Uczeń. Nauczanie,
- Kombinatoryka bez wariacji,
- Drugi język, pierwszy wybór – rosyjski z PWN,
- ABC zdalnej edukacji,
- Mediacja językowa jako forma pracy na lekcjach języka niemieckiego w liceum i technikum. Kreatywne lekcje z podręcznikiem i autentycznymi materiałami z Internetu,
- Metoda SuperMemo w edukacji online, czyli jak możesz maksymalizować potencjały pamięciowe uczniów w zdalnej nauce języków obcych, wykorzystując nowoczesne rozwiązania technologii cyfrowej?,
- Procedury organizowania i przeprowadzania egzaminu maturalnego w sesji 2020,
- Szkolenie członków Komisji Nadzorujących pisemne egzaminy maturalne,

- Szkolenie w zakresie przygotowania i prowadzenia konsultacji on-line na platformie edukacyjnej.

Wszystkie szkolenia zostały pozytywnie ocenione przez nauczycieli. Uznano je za użyteczne oraz pomocne w realizacji zadań edukacyjnych. Zebrania rady pedagogicznej dotyczyły także:

- organizacji pracy dydaktycznej i wychowawczej w roku szkolnym 2019/2020,
- analizy wyników egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego,
- klasyfikacji i zatwierdzania ocen z poszczególnych przedmiotów,
- bieżącego przekazywania informacji o zmianach w obowiązujących przepisach prawa dotyczących działalności szkoły,
- inspirowania i organizowania współpracy między nauczycielami.

Wszyscy nauczyciele zostali zobowiązani do stosowania w praktyce szkolnej wiedzy i umiejętności, które zdobyli podczas różnych szkoleń oraz wzajemnego dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

Monitoring

W zakresie monitoringu zwracano szczególną uwagę na zakres wdrażania ram programowych kształcenia uzupełniającego na wszystkich etapach edukacyjnych. Monitoring potwierdził, że uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w ramach programowych kształcenia uzupełniającego a nauczyciele na bieżąco realizują podstawę programową oraz ramy programowe kształcenia uzupełniającego. Nauczyciele, planując procesy edukacyjne, uwzględniają zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz ram programowych kształcenia uzupełniającego, diagnozują i analizują osiągnięcia uczniów z uwzględnieniem ich predyspozycji psychofizycznych. Przyczynia się to do podniesienia jakości procesu nauczania oraz zwiększenia efektów uczenia się. Organizacja procesów edukacyjnych i stosowane metody pracy sprzyjają uczeniu się oraz spełniają rolę wspierającą i motywującą uczniów.

W szkołach w Ośrodku monitoruje się osiągnięcia uczniów, a efekty tego monitoringu i wnioski z jego analizy wykorzystuje się w dalszym planowaniu pracy oraz w motywowaniu uczniów do uzyskiwania przez nich coraz lepszych wyników i osiągania sukcesów edukacyjnych.

Szczególnym okresem organizacji procesu nauczania było wprowadzenie zagrożenia epidemicznego w Polsce i na świecie. Pomimo wprowadzenia stanu epidemii na terytorium RP oraz czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, z uwagi na specyfikę nauczania na odległość proces nauczania w Szkole Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej oraz w Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej nie został zakłócony i funkcjonowanie szkół nie zostało zawieszone. Na bieżąco realizowane były programy nauczania uwzględniające ramy programowe kształcenia uzupełniającego oraz podstawę programową kształcenia ogólnego.

Wszyscy nauczyciele prowadzili konsultacje on-line, przygotowywali materiały dydaktyczne wspierające proces samokształcenia, oceniali opracowane i przesłane przez uczniów prace kontrolne. Wychodząc naprzeciw potrzebom chwili w związku z zaistniałą sytuacją stanu epidemii, zwiększono liczbę konsultacji on-line.

Nauczyciele kształcenia na odległość – szczególnie programu uzupełniającego – nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego i wiedzy o Polsce, podjęli współpracę z nauczycielami szkół polskich. Dzielili się swoim doświadczeniem w nauczaniu na odległość. Współpraca ta odnosiła się do pomocy w pracy zdalnej przy zakładaniu lekcji, selekcji materiałów zawartych w poszczególnych modułach tematycznych przygotowywanych dla uczniów, przesyłaniu materiałów wspierających z wybranych przedmiotów. Pomimo obciążenia w szkołach macierzystych, nauczyciele kształcenia na odległość służyli pomocą oraz wsparciem. Byli więc szkoleniowcami i mentorami organizowania i prowadzenia zdalnego nauczania w szkołach na terenie Polski.

Nauczyciele kształcenia na odległość zostali wpisani na listę ekspertów weryfikujących materiały przesłane przez NASK/OSE. Opracowane materiały były wykorzystywane w zdalnym prowadzeniu lekcji dla uczniów wszystkich klas na www.gov.pl/zdalnelekcje. Takie materiały otrzymali już m.in. nauczyciele języka polskiego, języka angielskiego, języka francuskiego, chemii, plastyki, informatyki, matematyki, biologii, języka niemieckiego. Były to obszerne partie materiałów dla poszczególnych klas na różnych etapach edukacyjnych.

Nauczyciele kształcenia na odległość podjęli się także pracy nad nowymi ramami programowymi dla szkół polskich za granicą przy współpracy z konsultantami Polonijnego Centrum Nauczycielskiego.

III. Nadzór pedagogiczny w Polonijnym Centrum Nauczycielskim

Statutowymi odbiorcami oferty ORPEG PCN są nauczyciele pracujący wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą. Opracowanie planu pracy na rok szkolny 2019/2020 poprzedzone było analizą pozyskiwanych informacji ze środowisk polonijnych (wywiady, ankiety, opinie, zgłaszane potrzeby ze strony konsulatów RP oraz organizacji polonijnych). Analiza materiału odbywała się trzy razy w roku, dzięki czemu zespół PCN mógł odpowiadać na faktyczne i bieżące potrzeby oświatowych środowisk polonijnych. Na początku roku 2020 Polonijne Centrum Nauczycielskie otrzymało dodatkowe fundusze dzięki czemu znacznie zwiększono liczbę kursów doskonalących on-line. Nieoczekiwana sytuacja pandemiczna na świecie wymusiła modyfikację planu szkoleniowego. Wiele kursów stacjonarnych poza Polską nie odbyło się, w to miejsce pojawiła się bardzo szeroka oferta wspierająca nauczycieli w prowadzeniu zajęć on-line, w nauczaniu na odległość z wykorzystaniem współczesnych narzędzi cyfrowych. Kursy typu - Jak zdalnie uczyć w polonijnych placówkach oświatowych?, Interaktywna tablica oraz wybrane narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych w edukacji polonijnej, Nowoczesne technologie w szkole polonijnej, Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w nauczaniu edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego oraz wiedzy o Polsce poza granicami Polski – cieszyły się w tym roku ogromnym zainteresowaniem. Czas pandemii pokazał jakie możliwości daje nauka on-line i jakie potrzeby w tego typu nauczaniu mają nauczyciele. W przyszłym roku szkolnym kursy będą kontynuowane.

Kontrola planowa

9 lipca 2020 roku miała miejsce kontrola planowa. Kontrolą objęta była zgodność z przepisami prawa prowadzenia dokumentacji kursów kwalifikacyjnych. Analizie poddano następujące dokumenty:

- rejestr kursów kwalifikacyjnych zorganizowanych przez ORPEG PCN w 2019 i 2020 roku;
- rejestr wydanych świadectw ukończenia kursów kwalifikacyjnych;
- dokumentację 5 kursów kwalifikacyjnych wybranych do kontroli w sposób celowy, tj. z uwzględnieniem kryterium dotyczącego różnorodności osób prowadzących kursy oraz czasu trwania kursu;
- rejestr na platformie moodle, na której prowadzone są kursy kwalifikacyjne.

Wydano jedno zalecenie pokontrolne dotyczące uwzględniania w wykazie osób prowadzących poszczególne kursy kwalifikacyjne informacji o ich kwalifikacjach i doświadczeniu zawodowym. Zalecenie wprowadzono do realizacji w dniu otrzymania protokołu.

Kursy on-line

Ze względu na wymogi prawne oraz zapotrzebowanie środowisk w tym roku szkolnym niezbędne okazało się dalsze organizowanie kursów kwalifikacyjnych dla nauczycieli, wynikających z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2017 r.

w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2019 r., poz. 465). (rozporządzenie zmieniające z dnia 1 marca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli).

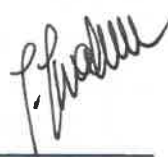
W bieżącym roku szkolnym przygotowano nowy kurs kwalifikacyjny – nauczyciele języka polskiego mogli uzyskać kwalifikacje do pracy z najmłodszymi uczniami i uzyskać kwalifikacje nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Kurs ten jest odpowiedzią na potrzeby środowisk polonijnych.

Kursy kwalifikacyjne w roku szkolnym ukończyło 171, a kursy doskonalące 2354. Zauważalny jest znaczny wzrost w porównaniu do ubiegłego roku szkolnego.

W roku 2019/2020 kursy realizowane były, podobnie jak w latach ubiegłych, na platformie moodle ORPEG, dostosowanej do prowadzenia szkoleń on-line. Zaletą narzędzi moodle zastosowanych do budowy kursów jest to, że przejście z zapisów do kursy w toku odbywa się automatycznie.

Starano się o szeroki dostęp środowisk nauczycielskich poza Polską do informacji o kursach. Aktualizowane informacje o dostępnych kursach realizowanych on-line zamieszczano w portalu www.orpeg.pl, www.kursy.orpeg.pl, a także na bieżąco informowano o rekrutacji na fanpage ORPEG. Informacje przekazywano w trakcie szkoleń stacjonarnych realizowanych przez ORPEG PCN w różnych środowiskach polonijnych.

Inną formą metodycznego wspomagania oświatowych środowisk polonijnych były konsultacje metodyczne prowadzone on-line. Terminy konsultacji oraz ich zakres (edukacja wczesnoszkolna, język polski w klasach starszych, wiedza o Polsce) zamieszczono na stronie internetowej. Chętni nauczyciele mogli skorzystać z bezpośredniego kontaktu poprzez Skype, telefon, e-mail i facebook.

Kursy stacjonarne

Nauczyciele ORPEG PCN w ciągu roku szkolnego wyjeżdżali do miejsc pracy nauczycieli i prowadzili tam szkolenia stacjonarne. Każdorazowo kurs stacjonarny był odpowiedzią na potrzeby oświatowych środowisk polonijnych. Miejscowy organizator (np. szkoła, związek Polaków, stowarzyszenie) przed kursem wypełniał kartę zapotrzebowania na szkolenie organizowane przez ORPEG Polonijne Centrum Nauczycielskie, a zasadność realizacji kursu potwierdzała polska placówka dyplomatyczna.

Temat szkolenia i termin sugerował miejscowy organizator. Mógł też skorzystać z aktualizowanych propozycji ORPEG PCN, które zamieszczone zostały na stronie www.orpeg.pl.

W bieżącym roku szkolnym, ze względu na globalną pandemię, odbyło się jedynie 6 wyjazdów, w czasie których przeprowadzono 11 szkoleń.

Potrzeby środowisk oświatowych poza Polską

W trakcie spotkań wewnętrznych nauczyciele ORPEG PCN odpowiedzieli sobie na pytanie wynikające z wniosków z nadzoru pedagogicznego z r. 2018/2019. Jak motywować nauczycieli polonijnych do wyrażania własnych potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego oraz jak poprawić miarodajność badań przeprowadzonych ankietą potrzeb. Odpowiedź brzmiała:

- 1) poprzez ułatwienie dostępu do ankiety on-line w zakresie potrzeb — zamieszczenie ankiety na www.orpeg.pl oraz poprzez systematyczną analizę statystyczną;
- 2) poprzez analizę częstotliwości wykorzystywania zmodyfikowanego formularza ankiety elektronicznej z poprzednią wersją papierową;
- 3) poprzez rozmowy z uczestnikami szkoleń;
- 4) poprzez upowszechnianie wyników ankiety w trakcie szkoleń, konferencji;
- 5) poprzez analizę porównawczą wyników ankiety elektronicznej oraz treści i tematów w karcie zgłoszenia zapotrzebowania na kurs.

W roku szkolnym 2019/2020 ankietę potrzeb wypełniali nauczyciele z różnych typów szkół (szkoły społeczne, szkoły polskie, szkoły funkcjonujące w systemie oświaty kraju zamieszkania, inne). Ankietowani, wypowiadający się w ankiecie dostępnej elektronicznie, przekazali szereg informacji w zakresie potrzeb kompetencji przedmiotowych, metodycznych, psychologicznych, które chcieliby nabyć lub doskonalić na kursach PCN. W roku 2019/2020 największa liczba nauczycieli odpowiadających na pytania w ankiecie potrzeb pochodziła z: Wielkiej Brytanii, Australii, Niemiec, Irlandii i Włoch i Francji.

Z analizy zebranych danych i raportów cząstkowych kierowników kursów realizowanych poza granicami Polski wynika, że nauczyciele nadal oczekują szkoleń:

- przygotowujących nauczycieli i kierowników placówek, w tym Szkół Polskich, do realizacji aktualnych wymagań prawnych w zakresie kwalifikacji;
- dotyczących wykorzystania zasobów internetowych przeznaczonych do nauczania języka polskiego poza Polską;
- konstruowania i modyfikowania programów nauczania, w tym w odniesieniu do nowych ram programowych.

Wyniki elektronicznej ankiety potrzeb w znacznym stopniu odzwierciedlają ofertę edukacyjną ORPEG PCN. Plan kursów na 2020 r. oparty został na analizie ankiety potrzeb wypełnianej przez nauczycieli w roku 2019. Typy szkoleń, tematyka kursów ORPEG PCN odpowiadała na zapotrzebowanie składane przez oświatowe środowiska polonijne.

W związku ze specyfiką pracy nauczycieli w różnych środowiskach poza krajem, uznano za zasadne stałe monitorowanie aktualności i dostępności elektronicznego formularza ankiety potrzeb, wprowadzając doń ewentualne modyfikacje. Ankieta potrzeb jest obecna na stronie www.orpeg.pl. Do wypełniania ankiety potrzeb zachęcano w czasie realizacji wszystkich kursów.

Kontrola

W zakresie nadzoru pedagogicznego sprawowanego w ORPEG PCN w 2019/2020, zgodnie z planem założonym na ten rok, zwracano nadal uwagę na przestrzeganie prawa w zakresie dokumentowania realizacji zadań statutowych i zadań zleconych.

Prowadzona w ramach realizacji zadań nadzoru pedagogicznego kontrola obejmowała przestrzeganie przez nauczycieli przepisów prawa, dotyczącego statutowej działalności placówki, w tym realizacja zadań zgodnie z planem pracy poszczególnych konsultantów (obserwacja zajęć na kursach stacjonarnych i realizowanych techniką e-learning) oraz poprawność merytoryczną i formalną opracowanych materiałów dydaktycznych. Procedury funkcjonujące w ORPEG, obowiązujące wszystkie wydziały i wszystkich pracowników, sprzyjały rzetelnemu dokumentowaniu realizacji zadań statutowych i zadań zleconych.

Monitoring

W ramach monitoringu zwracano uwagę na jakość funkcjonowania współpracy w zespole, obserwowano współpracę konsultantów w placówce, m.in. przy analizie wyników ewaluacji szkoleń, budowie programów kursów, planów, ale także zwracano uwagę na otwartość

konsultantów na wspomaganie realizacji zadań wydziałów ORPEG oraz instytucji z nią współpracujących.

Wspomaganie

Realizowane przez ORPEG PCN wspomaganie nauczycieli uczących edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, wiedzy o Polsce oraz tradycji i kultury polskiej w szkołach za granicą odbywało się w sposób systemowy, z uwzględnieniem rozpoznanych potrzeb środowisk i polityki oświatowej MEN. Dużą pomocą w organizacji doskonalenia organizowanego w środowiskach polonijnych służyły placówki dyplomatyczne, wspomagając finansowo miejscowych organizatorów. Każdorazowo szkolenie poprzedzone było zapotrzebowaniem złożonym do ORPEG PCN przez oświatowe środowisko polonijne. Zapotrzebowanie potwierdzane było przez polską placówkę dyplomatyczną, dzięki czemu była pewność, że dane środowisko istotnie potrzebuje metodycznego wsparcia.

W efekcie sprawowanego nadzoru pedagogicznego:

- pracownicy PCN zwracają większą uwagę na staranność wypełniania dokumentacji kursowej;
- utrzymuje się użyteczność szkoleń oraz ich adekwatność do celów polityki MEN i potrzeb metodycznych, zgłaszanych przez środowiska polonijne, w których nauczany jest język i kultura polska;
- wzbogacono ofertę kursów oraz materiały dydaktyczne kursów on-line oferowanych przez ORPEG PCN, jednocześnie dostosowując je do specyfiki platformy kursów ORPEG oraz portalu www.polska-szkola.pl. Poszerzono zakres korzystania z technologii informatycznych w celu wspierania placówek polskich i polonijnych poza Polską.

Wnioski i rekomendacje ze sprawowanego nadzoru

1. Należy poszerzać ofertę kursów o tematy dotyczące wsparcia psychologicznego, doskonalenia kompetencji miękkich i nauczania historii Polski i wiedzy o Polsce.
2. W rezultacie sprawowanego nadzoru pedagogicznego w ORPEG Polonijnym Centrum Nauczycielskim utrzymuje się wysoka efektywność pracy nauczycieli. Należy nadal dbać, by przygotowywana oferta szkoleń sprzyjała zorganizowanemu i przemyślanemu planowaniu procesów edukacyjnych, z wykorzystaniem doświadczonych nauczycieli.

WICEDYREKTOR
J. Kralisz
Justyna Kralisz

